

Popis trasy:

Automobilová (a cyklistická) trasa "Těšínské Slezsko – společná historie dřeva, železa a lidí" vede po stávajících cestách kolem pohoří Čantoryje a Stožku na obou stranách polsko-české hranice. Délka trasy včetně cesty k jednotlivým bodům je přibližně 85 kilometrů. Stezka vede z Třince do Vendryně, dále přes Bystřici do Nýdku a přes Košařiska, Milíkov a Bocanovice do Dolné Lomné a Mostů u Jablunkova. Dále vede do Jablunkova, přes Písek do Javořinky a Jistebné Andziolówki, dále přes průsmky Kubalonka a Szarcuła na vyvýšeninu Zadní Groń ve Visle, do Visly Černé Wylęgarnia a do habsburské hospodářské osady „U pramene Visly“. Na konci vede trasa do centra Visly, do Ustroně a přes Tisovnice a Horní Lištnou zpět do Třince. Nejlepší je rozdělit si prohlídku na více dní, protože pobyt na každém místě může trvat od 10 minut až po dvě hodiny.

Opis trasy:

Trasa samochodowa (i rowerowa) „Śląsk Cieszyński – wspólna historia drewna, żelaza i ludzi“ biegnie istniejącymi drogami wokół pasma Czantorii i Stożka po obu stronach granicy polsko-czeskiej. Długość trasy wraz z przejazdem do poszczególnych punktów wynosi ok. 85 kilometrów. Szlak przebiega od Trzyńca do Wędryni, dalej przez Bystrycę do Nýdku i przez Koszarzyska, Milików i Boconowice do Dolnej Łomnej oraz Mostów koło Jablunkowa. Następnie prowadzi do Jablunkowa, przez Piosek do Jaworzynki i Istebnej Andziolówki, dalej przez przełęcz Kubalonkę i Szarcułę na Zadni Groń w Wiśle, do Wisły Czarnej Wylęgarni i do Habsburskiej osady gospodarczej „U źródle Wisły“. Na końcu trasa wiedzie do centrum Wisły, do Ustronia i przez Cisownicę i Leszną Górną z powrotem do Trzyńca. Zwiedzanie najlepiej podzielić na kilka dni, gdyż pobyt w poszczególnych punktach może zająć od 10 minut do nawet 2 godzin.

1 Muzeum Beskidzkie im. A.Podzorskiego w Wiśle w centrum Wisły, filia Muzeum Śląska Cieszyńskiego w budynku dawnej karczmy, krytej gontem. W muzeum można zobaczyć ekspozycję etnograficzną wraz z izbą góralską, sprzęty do pracy w lesie, na sałaszu i w gospodarstwie, a w enklawie budownictwa drewnianego m.in. chatę kumornika, pracujący folusz, kuźnię i dawną szkołę.

📍 ul. Pawła Stellera 1, Wisła

Muzeum Beskyd Andrzeje Podzorskiego w centru Wisły, pobočka Šeršnikova muzea v Těšíně v budově bývalého hostince se šindelovou střešou. V muzeu si návštěvníci mohou prohlédnout etnografickou expozici včetně horalské místnosti, zařízení pro práci v lese, v salaši a v hospodářství, zatímco v enklávě dřevěných staveb se nachází mimo jiné chata sedláka, funkční stroj na valchování, kovárna a bývalá škola.

2 Pałacyk Myśliwski Habsburgów przeniesiony z Przysłopia obecnie na ul. Lipowej 4A, pełni funkcję siedziby Oddziału PTTK w Wiśle, Koła Przewodników Beskidzkich i informacji turystycznej. W oryginalnym budynku z lat 1898-1899 można zobaczyć wystawę o głuszcach i polowaniach Habsburgów.

📍 ul. Lipowa 4A, Wisła

Lovecký zámek Habsburků přestěhovaný z mýtiny Przyslop, nyní na ulici Lipowa 4A, slouží jako sídlo pobočky PTTK Wisła, Kruhu beskydských průvodců a turistického informačního centra. V původní budově z let 1898-1899 si můžete prohlédnout výstavu o tetřevích a habsburském lovu.

3 Muzeum Ustrońskie znajdujące się w dawnym budynku huty „Klemens” założonej w 1772 roku przez księcia Alberta Sasko-Cieszyńskiego. W muzeum można zapoznać się m.in. z tradycjami przemysłowymi Ustronia: hutnictwem, kuźnictwem, zakładami produkcji maszyn i początkami uzdrowiska.

📍 ul. Hutnicza 3, Ustroń

Muzeum v Ustroni se nachází v budově bývalé huti "Klemens", kterou v roce 1772 založil kníže Albert Sasko-Těšínský. V muzeu se návštěvníci mimo jiné seznámí s průmyslovými tradicemi Ustroně: hutnictvím, kovářstvím, strojírenskými závody a počátky lázeňství.

4 Muzeum Regionalne „Na Grapie” w Jaworzynce należy do rodziny Ruckich i prezentuje beskidzką gospodarkę rolno-pasterską. Na mini skansen składają się kurna chata (bez komina), stodoła i kuźnia.

📍 Jaworzynka 720, Jaworzynka

Regionální muzeum „Na Grapie” v Javořince patří rodině Ruckich a představuje beskydské zemědělské a pastevecké hospodářství. Skansen se skládá z „kouřové chaty” (bez komína), stodoly a kovárny.

5 Muzeum Sztuki Jana Wałacha na Andziolówce w Istebnej to drewniana pracownia artysty, którego europejskie sukcesy zapewniły mu miejsce wśród najlepszych drzeworytników. Wewnątrz można zobaczyć prace malarskie, rzeźbiarskie i drzeworyty, a także instrumenty muzyczne i narzędzia pracy Jana Wałacha (1884-1979).

📍 Istebna 293, Istebna

Muzeum umění Jana Wałacha na Andziolówce w Jistebné je dřevěným ateliérem umělce, který si svými evropskými úspěchy vydobyl místo mezi nejlepšími dřevorytci. Uvnitř si návštěvníci mohou prohlédnout obrazy, sochy a dřevěvozy, ale také hudební nástroje a pracovní nářadí Jana Wałacha (1884-1979).

6 Kościółek drewniany przy Zamku – Rezydencji Prezydenta RP na Zadnim Groniu, jedyny oryginalny budynek z czasów Habsburgów w tym miejscu. Kościółek w stylu alpejskim wzniesiony został w 1909 roku i zawiera starsze wyposażenie z kościoła w Bystrzycy, w tym ołtarz, obrazy i krucyfiks z XVII wieku.

📍 ul. Lipowa 4A, Wisła

Dřevěný kostelík vedle zámku – rezidence prezidenta Polské republiky na vyvýšenině Zadní Groň, jediná původní stavba z doby Habsburků na tomto místě. Kostel v alpském stylu byl postaven v roce 1909 a obsahuje starší vybavení kostela v Bystřici, včetně oltáře, obrazů a krucifixu ze 17. století.

7 Osada na Kwartyrach to oryginalne budynki z czasów Habsburgów, dziś należące do osób prywatnych. Na przysiółek składają się wylęgarnia ryb, arcyksiążęcy zajazd „Zum Rackelhahn”, budynki kwater dla robotników leśnych wraz ze stodołą i dom inżyniera.

📍 ul. Czarne, Wisła

Osadu na Kwartyrach tvoří původní budovy z habsburské éry, které jsou nyní v soukromém vlastnictví. Osada se skládá z lihně, arcivévodského hostince „Zum Rackelhahn”, budov pro lesní dělníky včetně stodoly a domu inženýra.

8 Habsburska osada gospodarcza „U początków Wisły” to powstała w ramach projektu rekonstrukcja budynków przeniesionych z Zadniego Gronia i Wątrobnego. Wewnątrz można zapoznać się z historią gospodarczą Śląska Cieszyńskiego i Wisły, a w szczególności, zasobami przyrodniczymi i tradycyjnymi metodami obróbki drewna.

📍 ul. Czarne 3N i 3P, Wisła

Habsburská hospodářská osada „U pramene Visly” je rekonstrukci budov přemístěných z vyvýšeniny Zadní Groň a Wątrobne. Uvnitř se můžete seznámí s hospodářskou historií Těšínského Slezska a Wisly, zejména s přírodními zdroji a tradičními způsoby zpracování dřeva.

9 Drzewiönki na Borku w Trzyńcu to dwa oryginalne domki robotników huty trzynieckiej z lat 70. XIX wieku, odnowione i urządzone w ramach projektu. Na miejscu można zobaczyć wnętrza mieszkalne z różnych epok wraz z wyposażeniem przeciętnego domu robotniczego.

📍 Třinec-Staré Město 116, Třinec

Dřevěny na Borku v Třinci jsou dva původní domy dělníků třineckých železáren ze 70. let 19. století, které byly v rámci projektu renovovány a vybaveny. Na místě si můžete prohlédnout obytné interiéry z různých období a vybavení průměrného dělnického domu.

10 Muzeum Třineckých železáren a Města Třince w Trzyńcu to placówka sąsiadująca z działającą do dziś hutą żelaza i stali, której początki sięgają lat 1836-1839. W muzeum można zapoznać się z ciężką pracą hutników oraz pięknymi wyrobami huty z XIX i XX wieku.

📍 Frýdecká 387, Třinec

Muzeum Třineckých železáren a Města Třince v Třinci je zařízení přiléhající k dosud fungujícím železárnám a ocelárnám, jejichž počátky sahají do let 1836-1839. V muzeu se můžete seznámí s těžkou prací hutníků a s krásnými výrobky ocelárny a železářny z 19. a 20. století.

11 Wapienniki w Wędryni to dwa dawne piece szybowe do wypalania wapna, w których prażono miejscowe skały. Piec kamienny ma ok. 9 m wysokości, a ceglany ok. 10. Ze specjalnego pomostu można zajrzeć do środka.

📍 Vendryně 230, Vendryně

Vendryňské vápenky jsou dvě bývalé šachtové vápenky, ve kterých se vypalovala místní hornina. Kamenná pec je vysoká asi 9 m a cihlová pec asi 10 m. Ze speciální platformy se můžete podívat dovnitř.

12 Drzewiönka i kościół drewniany w Nydku – dwa budynki drewniane: replika chaty z 1848 roku, która wcześniej stała w tym miejscu i kościół św. Mikołaja (dawny ewangelicki, obecnie katolicki) z 1576 roku. W drzewiönce można zobaczyć ekspozycję prezentującą życie w gospodarstwie wiejskim z XIX i XX wieku i zasięgnąć informacji turystycznej.

📍 Nydek 78, Nydek

Dřevěna a dřevěný kostel v Nýdku – dvě dřevěné stavby: replika domu z roku 1848, který na místě dřeva stál, a kostel svatého Mikuláše (dříve evangelický, nyní katolický) z roku 1576. V dřevěnce si můžete prohlédnout výstavu o životě na venkovském hospodářství v 19. a 20. století a získat turistické informace.

13 Muzeum w Dolnej Łomnej prezente obróbkę drewna potrzebnego do pieców hutniczych i do wykonywania sprzętów codziennego użytku w gospodarstwach góralskich. Muzeum mieści się w replice starej, drewnianej szkoły z 1852 roku.

📍 Dolní Lomná 70, Dolní Lomná

Muzeum v Dolní Lomné představuje zpracování dřeva potřebného pro vysoké pece a výrobu běžných předmětů na horských statcích. Muzeum sídlí v replice staré dřevěné školy z roku 1852.

14 Drzewiönka w Mostach koło Jablunkowa to Górolskie Centrum Informacji Turystycznej powstałe w 2008 roku w odrestaurowanym, 200-letnim drewnianym domu „Na Fojtství”. Wewnątrz znajduje się interaktywne centrum nauki i rozwoju góralskich zwyczajów i rzemiosł, gdzie można wziąć udział w różnych warsztatach.

📍 Mosty u Jablunkova 381, Mosty u Jablunkova

Dřevěna v Mostech u Jablunkova hostí Górolské turistické informační centrum, které vzniklo v roce 2008 ve zrekonstruovaném 200 let starém dřevěném domě "Na Fojtství". Uvnitř se nachází interaktivní centrum pro poznávání a rozvíjení horalských zvyků a řemesel, kde se můžete zúčastnit různých workshopů.

15 Szańce w Mostach koło Jablunkowa – system fortyfikacji obronnych drewniano-ziemnych, rozbudowywanych od XVI – XVIII wieku w celu obrony księstwa cieszyńskiego przed ewentualnym najazdem tureckim lub węgierskim.

📍 Mosty u Jablunkova 1165, Mosty u Jablunkova

Šance v Mostech u Jablunkova – systém dřevěných a hliněných obranných opevnění, který byl budovaný od 16. do 18. století na obranu Těšínského knížectví proti případným tureckým nebo uherským nájezdům.

16 Muzeum Trojmezi w Jablunkowie, filia Muzeum Těšínska z Czeskiego Cieszyna to jeden z najstarszych domów mieszkalnych na Śląsku Cieszyńskim. Ekspozycja przedstawia walory przyrodnicze i życie w Beskidach na trójstyku granic: polskiej, słowackiej i czeskiej.

📍 Plk. Velebnovského 150, Jablunkov

Muzeum Trojmezi v Jablunkově, pobočka Muzea Těšínska z Českého Těšína, je jedním z nejstarších obytných domů v Těšínském Slezsku. Výstava představuje přírodní zajímavosti a život v Beskydech na trojmezí Polska, Slovenska a Česka.

Projekt graficzny: MALOF design, www.malof.pl
Tekst: Renata Czyż